

Tranes Bladet

Skåne Tranås December 2014 nr 4

AN INSPECTOR
WALLANDER
MYSTERY

CC

88

CC

ME100

TranesBladet

Ansvarig utgivare:

Lars Olof Glifberg
Tranås Ungdomsförening

Ordförande:

Lars Olof Glifberg

Redaktör:

Gunilla Blomberg
0704-86 85 49
gunilla.blomberg@telia.com

Omslagsbild:

filmcollage

Kontakt

Ordförande:

Lars Olof Glifberg
0709-14 44 92
glifberg.1@tomelilla.nu

Tranesbladet:

c/o Gunilla Blomberg
Rosencrantzgatan 14
273 31 Tomelilla

Medlemsregister:

Anna-Lisa Olsson
0417-202 62
alo.tranes@tele2.se

Vandrarhemmet:

Gerd de la Motte
0417-203 30
info@skanetranas.com

Lars Olof Glifberg
Foto: Marie Sandgren med montage

Traningar!

Så var det snart jul igen - tiden går verkligen fort. Mycket har hänt och händer i vår by och ni håller just nu i ett extratjockt julnummer av Tranesbladet. Att man valt att spela in delar av den brittiska Wallander i Skåne Tranås är onekligen något av det största som hänt i byn på

ett tag. Oktoberfesten blev ett lyckat och trevligt arrangemang med god mat, trevligt sällskap och bra musik. Stort tack till alla som gjorde detta möjligt! När ni läser detta är granen på Torget redan tänd, precis som första ljuset i advent. Nu närmast blir det Julmarknad och därefter firar vi traditionsenligt Lucia på Tranesgården.

God Jul

Gammaldags JUL

Julmarknad på Torgøt

7/12 kl. 13:00-17:00

Tomte, kaffeservering med julmusik, korv, ål, kakor, julkärvar, julkransar, julklappar och mycket mer - Välkomna!

Årets Ljusstöpning

blev en riktig succé med inte mindre än 17 deltagare. Nästa år lägger vi in Ljusstöpardagen i kalendern så att alla kan planera i god tid. "Dopp i grytan för en ljusare jul" som YA sammanfattade det hela. Bilder: Mark Hanlon

Julefrukost på Vandrarhuset lördag 20 dec. 10-13:30

Första sittningen kl. 10-11:30 Andra sittningen kl. 12-13:30

Klockan 11:30-12 berättar professor Sven Ingmar Andersson från Österlenakademien om folkliv och folkseder i Skåne Tranås som hans far J. Herman Andersson skildrat med penselns hjälp. Vi får höra om Anders Perssons andra gifte, om pysslingar och skausnuor, om kloka gummor och mycket mera. Konstnären och källarmästaren J.H. Andersson föddes i Skåne Tranås 1903 och dog 1991. Han framlevde sina sista dagar i gamla caféet vid Torget.

Anmälan senast 10 dec till Vandrarhuset.

Priset är 80 kr per person

- Välkomna hälsar Gerd & Eva

En ölbryggare här bor i staden

Som en trevlig överraskning och nyhet för många av oss som var med på TUF:s oktoberfest, presenterade Björn "hembryggarn" Anfält sig själv och sitt öl som han bjöd på. Där stod han, med egentillverkad ölpump och ölet "Tranås ale" på fat, som om han alltid gjort så. Snabbt bildades en lång kö för provsmakning och vi var många som konstaterade att detta kändes både gott och riktigt häftigt. - Byns eget öl, jättekul! Tankar om mysig pubmiljö för slutet sällskap såsom TUF:s medlemmar dök nog upp lite här och var bland gästerna.

Hur går det då till att brygga öl? Kan man göra det i liten skala bara sådär och få det att smaka som "proffsöl" ?

Tranesbladets utsände hälsade på hos Björn bryggare just när han kört igång sin 33:e brygd som får namnet "Tranes Tomlager". Namnet? Jo, vanligtvis brygger jag med humlepellets men den här gången ska jag använda torkad humle som jag fått av grannen Tom Lundberg, berättar han. Ölet är en lager, det vill säga ett underjäst öl som fått jäsa i lägre temperatur under längre tid. Ale är jäst i rumstemperatur.

Det går fortare och har ofta mindre kolsyra. Hur gör man då?

Jo, först låter man malten laka ur någon timma i ca 70-gradigt vatten. Malt är spannmål, oftast korn, som fuktats och fått gro och därefter torkats och rostats. Malten ger ölet dess sötma och färg. När detta är klart silar man av och lakar ur geggan. Nu har man fått vört. Denna kokas i sin tur med humle i olika omgångar för att till sist snabbkylas. Björn förklarar att man tillsätter humlen i olika faser av bryggningen.

Den första humlen ger ölet dess beska och det sista ger ölet själva humlearomen. Det finns massor av olika humlesorter som används för ölbryggning. Mest populär hos oss i Sverige är den amerikanska Cascade, men även den tjeckiska Saaz och brittiska Goldings är vanliga. I Skåne Tranås använder man även Toms förstås, säger han med ett leende. Nu stoppar man i jästen och eventuellt klarmedel och ställer på jäsning.

Humle (*Humulus lupulus*)

Björn väljer att packa humlekottarna i påsar. Det blir inte så mycket att sila på det viset, precis som att lägga kryddpepparkornen till kalopsen i en tesil.

Humle är en flerårig klättrande ört som kan bli 6-7 m hög. Den är snabbväxande och kan växa 20 cm per dygn. Växten är lite taggig och fibrerna är oerhört hållbara och sega. Humle finns i hon- och hanplantor. Det är honplantans blommor - kottar - som används. De innehåller en syra med en svag antibiotisk effekt mot bakterier och som hjälper till att utveckla och fermentera (jäsa) vörten till ett gott öl. Humle har använts sedan urminnes tider som rogivande och sövande läkeört. Den används än idag som te (infusion) eller som tinktur (utdragen i alkohol). I Mellaneuropa någon gång på 700-800-talet kom man på humlens utmärkta egenskaper i öl. Innovationen spreds som

en löpeld över hela Europa. Bara på några hundra år verkade i stort sett alla länder som hade en ölkultur ha övergått till att konservera och krydda ölet med humle. Norden var inget undantag, utan växten introduceras förmodligen under 900-talet. Humlen blev så viktig att odlingen lagstodgades 1442–1860. Det var unionskungen Kristofer av Bayern som beslöt att varje hemman skulle ha 200 störar. Humlen odlas på stolpar sk. humlestörar.

Humle är vår enda kulturväxt som har varit lagstodgad och därmed strängt kontrollerad. Under 1600- och 1700-talen nådde humleodlingen i Sverige sin höjdpunkt och då fanns i landet miljontals humlestörar. Lantmätaren noterade alltid var humlegårdar fanns. Den "förvildade" humle som växer här och var, inte minst i Skåne är sannolikt ättlingar från de påbjudna humlegårdarna. I Sverige har vi ändå aldrig varit självförsörjande trots denna lag. På 1500-talet importerades så mycket humle att 1/9 av hela svenska järnexportens värde gick åt till humle.

Nu har flera småskaliga odlingar av humle startat som en effekt av det ökade intresset för öl och ölbyggning.

I Carl von Linnés örtabok från 1725 står det:

"För swulst och wärk, så wähl för folk som andre creatur, eller om nogon utwätes lemm warder brutin, förkrossad, wriden, föröyckt eller ur led komen, tå må man koka humblen uti gamalt härskt smör och binda det warm öfwer, såsom ettanat omslag, detta skall giöra till saken än alla plåster."

Skidor i Skåne Tranås

TRÄNINGSLÄGER PÅ LÄNGDSKIDOR

Oavsett om du är nybörjare eller en van längdskidåkare, är detta ett unikt tillfälle att förbättra din skidåkning. Under dagarna kommer ni få genomgång i den klassiska skidteknikens alla grunder, samt förslag på styrke- och balansövningar på skidor. Ni kommer även att få förslag på träningsupplägg utifrån olika ambitionsnivåer.

Dessutom kommer du att få ett inspirerande föreläsningsspass kring målfokus och prestation med temat: TRÄNING – från krav till glädje, att sätta mål och nå hela vägen.

Datum 30 jan – 1 feb 2015

Plats Skåne Tranås skidspår, Tomelilla kommun
Samling Tranesgården, Skåne Tranås

Boende o mat Skåne Tranås vandrarhem

Upplägg Fredag kväll inkvart. o middag - utrustning/valla-kväll
Lördag fm träning – dusch o lunch
Lördag em träning – dusch o middag
Lördag kväll – Föreläsning
Söndag fm träning – dusch o lunch, avslutning ungdom
Söndag em träning – avslutning vuxna

Kostnad Lägerkostnad inkl boende, vuxna, medl AIF 2 000 kronor
Lägerkostnad inkl boende, vuxna, ej medl. 2 500 kronor
Lägerkostnad utan boende, vuxna 1 500 kronor
Lägerkostnad inkl boende, ungdom (8-17år) medl AIF 200 kronor
Lägerkostnad inkl boende, ungdom (8-17år) , ej medl. 500 kronor

Anmälan ~~Senast 15 november.~~ ^{december} Anmälan är bindande och avgiften betalas efter vår bekräftelse. Anmälan helst via mail.
Ange ev specialkost vid anmälan.

Kallelse Kallelse med detaljerat program skickas ut senast två veckor innan läger-start.

Information

Lise Svensson, tfn 0709-581120, e-post lise.svensson@tomelilla.nu

ANDRARUMS IF

Skidor i Skåne Tranås

Åter får vi bevis på att Skåne Tranås är en helt unik by. För första gången arrangerar AIF med Lise och Göte Svensson i spetsen, träningsläger för längdskidor. Redan när anmälningstiden ännu inte gått ut hade 45 personer anmält sig. Fler tränare är nu inkopplade och man kan tänka sig att förlänga anmälningstiden till **15 december**. Det är först till kvarn som gäller för de nya platserna. Så fort snön faller, så spårar vi berättar Lise. Vi har även utrustning till uthyrning under helgerna mellan 10:00 och 15:00. Under vardagar ringer man och avtalar. Att hyra skidor med pjäxor kostar 50 kr för vuxna och ingenting för barn under 17 år. - Vi vill ju uppmana till skidåkning bland unga, säger hon entusiastiskt. Blir det bra snö lägger vi tre spår "Skogsrundan" som är ca 850 m, "Sibirienrundan" ca 2,2 km och "Byrundan" som är ungefär 4,3 km lång. På sidan: **www.skidspar.se/skane/tomelilla/skane-tranas** finns mera information.

Har man tur finns varm dryck och bulle framställt på plats. Givetvis lägger man då ett bidrag som tack och skriver på närvarolistan. - Välkomna i vinter!

Amis Fritidshandel

Hyr släp
0709-180072
Skåne-Tranås
www.amisfritidshandel.se

GASOLKAMIN

"PROVENCE"

Snyggaste kaminen på marknaden i gjutjärn, som inte smutsar ner, inte behöver någon skorsten, som är effektiv och som dessutom är billig i drift.

Mer värme i jul!

**Hantverk, gasol & tillbehör
släputhyrning m.m.**

**Arisabäcksvägen 17
Ring för öppettider
0709-18 00 72**

Vandrarhemmet Tranesgården

STF Hotell & Vandrarhem

Festsalar & Konferens

Föreläsning

Ewa-Gun Westford

Tranesgården 17/2 kl 18:30
Pris: 70 kr inkl. kaffe o kaka.

”Inte bara polis,
utan människa
också - mitt i
Wallanderland”

Let's
Sing!

Allsång i sommar

TUF ansökte om bidrag för evenemang i samband med köpingens 150-års jubileum. I mitten av juni planeras därför en omfattande allsångskväll med Drängakören från Vollsjö och Svedala manskör med flera på Klockarebacken i Skåne Tranås.

JERKULES MED MYCKET NÖJE

- Tack till publiken
Vi ses nästa sommar!

Ny Luciakrona har inköpts

Ehuru den gamla försvunnit under mystik, har nu en ny klassisk krona anskaffats från Ängelholms Ljusfabrik

Dutch Chamber Choir Zwols Vocaal Ensemble

En större holländsk kör bodde på Vandrarhemmet under några dagar i oktober i samband med körfestivalen. Drygt 50 personer skulle ha frukost, matpaket och middag på kvällen. Bengt O. var smörgåsansvarig och förfärdigade 250 mackor varje morgon under deras vistelse. I får man ta när man är vaktmästare .

Flera stora grupper har redan bokat för 2015, berättar Gerd. Det är geologistuderande, fågelskådare, fotografer och grodintresserade från Tyskland, Danmark och Sverige.

Lucia i Skåne Tranås

I en tid då ungdomarnas intresse av Lucia är mindre än någonsin och debatten kring pepparkaksgubbar, stjärngossar och tomtars medverkan i Luciatågen pågår som värst, kan Skåne Tranås snart fira 100 år med Lucia. Byn hade den första kända Lucian på Österlen redan 1919, då kantor Elsa Ekelund flankerad av sex tärnor och två herdar, iklädde sig ljuskronan. Inte nog med att byn har en lång tradition av Luciafirande, det finns dessutom tack vare en av byns åldermän, f.d ICA-handlaren Kjell Eng, bilder och dokumentation på samtliga Lucior sedan mitten av fyrtiotalet.

Före TUF:s förvärvande av Tranesgården firades Lucia i skolan. Man hade då "Lucia-tablå" i gymnastiksalen på ovanvåningen. Här fanns även slöjdsal och ett förråd i vilket pianot förvarades. På bottenvåningen fanns till vänster småskolan och till höger storskolan. Mitt emellan låg Kommunalrummet (Skåne Tranås var egen kommun) och där serverades Luciakaffet. Ofta var det Skåne Tranås Husmodersförening som hjälpte till med detta. Traditionenligt har det även varit att Lucia besöker Norrevång. Numera tillhör att Luciakören sjunger vid julgranständningen på Torget.

Skåne Tranås - traditionsbärare med sikte på framtiden!

Lucia-tablå 1951 Anna-Greta Andersson

Luciakaffe Kommunalrummet 1951

14 Lucior av 20 på Norrevång 1978

Gerd Ek 1969

Mona Rosberg 1979

Tranesgårdens kök efter Lucia 1984

Film i Skåne Tranås

Skåne Tranås var högaktuellt i filmsammanhang redan 1944. Då spelades den romantiska filmen Skåningar in med Benkt-Åke Benktsson i huvudrollen. Filmen spelades in i Svensk Talfilms ateljé i Tennishallen i Malmö, i Slågarp, Vellinge, Vitaby kyrka och inte minst på Gästgivaregården i Skåne Tranås. Filmen handlar om Mårten och Karna som försöker hitta lämpliga partier för sina tre giftasvuxna söner. Filmen bygger på en berättelse av Henrik Wrånér och manus skrevs av en av de största kulturprofilerna

på Österlen, Theodor Tufvesson. Han var en av grundarna till Föreningen för fornminnes- och hembygdsvård i sydöstra Skåne. Han var även ledamot i styrelsen för Tomelilla Bygdegård och Skånes Hembygdsförbund, ordförande för Tomelilla Folkskolebibliotek, vice ordförande för den stora Tomelillautställningen 1927, en av grundarna till Tomelilla Konstsamling med mera. Tufvesson var även diktare. Hans förmodligen mest kända dikt heter "Mitt hjärta bor i en gammal gård" som tonsatts och spelats in av Östen Warnebring. Den 9 oktober 1944 hade

Gästgivaregården med statister
filmsinspelning 1944

filmerna Skåningar premiär och den var barntillåten. Nästan alla Traningar hade då på ett eller annat sätt deltagit i filmen.

Österlen och Ystad drabbades av filmfeber 2003 när den danske producenten Ole Søndberg och författaren

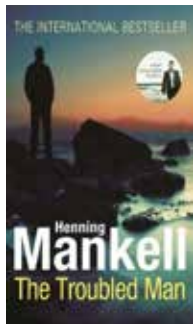
Henning Mankell initierade det samarbete som blev filmbolaget Yellow Bird. Efter succén med de första Wallanderfilmerna följde fler filmer som Stieg Larssons Millenniumtrilogi, Jo Nesbøs Huvudjägarna, Liza Marklunds serie om journalisten Annika Bengtzon och nu senast den brittiske Wallander med Kenneth Branagh i huvudrollen.

I Tranesbladets aprilnummer skrev vi om det holländska filmgänget som bodde och filmade i byn under en vecka. Filmen "Jag är Polisen" är producerad av Chimney Film and University of the Arts in Utrecht och hade världspremiär i Nederländerna den 27 oktober.

Det ligger nära till hands att tala om "Wallandereffekt" och kanske kommer det inte bara holländare till Skåne Tranås när de nya filmerna släppts. Som ingen kan ha missat, har ju byn invaderats av det brittiska filmteamet med allt ifrån lastbilar till filmstjärnor.

Film i Skåne Tranås

Vid lunchtid en dag i slutet av sommaren kom en kvinna i behov av att låna en toalett in på Vandrарhemmet. Gerd berättar att de kom i samspråk och att kvinnan visade sig vara Location manager för det brittiska Wallanderfilmteamet för den sista och avslutande omgången av serien som omfattar tre långfilmer. De produceras för brittiska BBC 1 av Left Bank Pictures, Yellow Bird och TKBC. Samproducenter är Masterpiece, TV4, Film i Skåne, Copenhagen Film Fund och Ystad-Österlen Filmfond i samarbete med ARD Degeto. Hon var entusiastisk över byn och plötsligt var allt igång.

Eva Nilsson från Vandrарhemmet provsitter bakom skrivbordet

Den 13 oktober började man arbetet med de två sista filmerna som baseras på Mankells roman "Den orolige mannen". Det engelska teamet som består av ca 80 personer intog Torget med lastbilar och vagnar som innehåller allt från ljus o ljud till loger och fullt utrustad restaurang med plats för utspisning av frukost

och lunch för alla. Ingenting i filmerna spelas in i studio och teamet håller tummarna för snöfritt fram till åtminstone 24 november, då man beräknar vara klara. På Tranesgården inreddes ett advokatkontor och i TUF:s förra kassör Bodils hus inträffade hemska saker som Wallander säkert löser i filmen. Säkert får vi även se vaktmästare Bengt köra traktor längs Diligensvägen. Enligt Tranesbladets hemliga källa uttalar Mr Branagh (Wallander) byns namn [skåune tranåus] i filmen.

Vem vet, kanske det kommer busslaster med filmfans framöver. - Välkomna säger vi !

TRANÅSLUND

www.tranaslund.se

Österlen

Tranåslund är en levande familjegård i hjärtat av Österlen. Vi föder upp nötkreatur för köttproduktion i den lilla skalan.

Hos oss kan ni köpa hängmörat kött från rasen Limousin. Boka en låda från ett 1/4 eller 1/8 djur och ni får detaljer från hela djuret samt grovmalen färs. Eller kom hem till gården och köp enstaka detaljer. Allt är vacuumpackat och uppmärkt.

Under vintern går djuren fritt i lösdrift där de har fri tillgång på foder och en ströbädd av halm. I början av maj släpps djuren på bete där de sedan tillbringar resten av sommarhalvåret. Kor och kalvar går alltid tillsammans under sommaren.

- Välkomna att kontakta oss!
info@tranaslund.se 0705-52 02 47

**GOD
JUL**

 FRILUFTSFRÄMJANDET

Vi kommer att finnas på plats med korb och grill på Julmarknaden i Skåne Tranås. - Välkomna!

I höst har Mullebarnen besökt S:t Olofs källa, gjort fågelmums och en massa annat skoj. Till våren kör vi igång igen - häng med du också!

www.friluftsframjandet.se/skane-tranas

Kjells arkiv

*Polismästare Ossian Olafsson
som bodde i Onslunda var
inte så mycket för det tekniska.
Därför ringde han till mig så
fort något hade hänt som behövde
dokumenteras. Mest rörde det sig
om kollisioner. Här ser vi några
sådana som inträffat i Nya korslet
i början av 50-talet. Kjell*

Specialiserad på dans- & träningskläder
i trikå, men syr även "vanliga kläder".

Köp danskor till 15% rabatt året ut så är
halva nyårsloftet fixat!

Du hittar min ateljé 1,5 km från Skåne Tranås,
mot Odenlund (granodlingen).

Skyllt vid vägen: Genväg Österlen nr 19.

Välkommen!

GEPETTO.se

Trikåspecialisten på Österlen

Skåne Tranås 12:12, 273 92 Skåne Tranås
0735-092 776 • solveig@gepetto.se

LÄNGORNA

TORGET
SKÅNE-TRANÅS

Butiken är fylld med kläder för alla tillfällen, smycken, väskor och accessoarer.

Nu kan man även köpa Wellness, Beauty och fitnessprodukter hos oss från det välkända märket Forever Living

Tips på julklapp:
Presentkort i alla valörer.

- Välkomna!

Julmarknaden 7/12
15% på alla kläder.
Fyndställ

www.langorna.se

Café & Butik

Vi gör de populära jullandgångarna på beställning under hela december månad a 80 kr/st.

Givetvis går det som alltid att beställa smörgåstårter, tårter och vanliga landgångar.

Under vintermånaderna bakar vi frukostbullar på lördagarna.

*Julmarknaden 7/12
Jullandgång med dryck 75 kr
Kakdisken fylld med julgott
- Välkomna!*

*Öppettider:
onsdag - fredag: 10:00 - 17:00
lördag: 08:30 - 1:00
söndag: 10:00 - 16:00*

Närmast stundar:

- 7 december Julmarknad Torget kl. 13-17
- 10 december sista dag för anmälan till Julefrukost
- 12 december Lucia på Tranesgården kl. 19
- 15 december sista dag för anmälan till Träningsläger skidor.
- 20 december Julefrukost Vandrarhemmet
- 17 februari föreläsning Ewa-Gun Westford TG kl. 18:30

Värdekupong

Gårdsbutiken
 Ingelsta Kalkon
15 % på ett köp

Gäller ej restaurang eller catering, kan ej kombineras med andra rabatter/bjudanden.
 Giltig under januari månad 2015

Delta i utloeningen av 3 st "Alla Hjärtans Menyer" ❤️ för 2 personer.

Fyll i talongen och lämna i kassan senast den 31 januari.
 Vinnarna meddelas per telefon.

Namn.....

Tel.....

Vi önskar alla gäster och kunder en riktigt God Jul samt gratulerar Gunnel Rönn, Jan-Åke Stenfeldt samt Roland Ekström som vann Jullådorna.

INGELSTA KALKON
din lokala matleverantör

Lunch - catering - delikatesser

Gårdsbutiken på Österlen
 tel: 0414-285 24

www.ingelstakalkon.se